

svojo milost. O Helena!“ — vskliknil je strastno ginjen. Začel je zopet milo prositi: „Ne mudi se dalje na teh gorah, umakni se gotovi nesreči, idi z menoj, moja ljubezen ti je razodela že vse; moja ljubezen je globejša nego morje; neminljiva kakor alkoranova vlada, neizmerna kakor podnožje Alahovega stola, kakor nebeški obok“ — zopet se je približal in prijel jo za roko; ona pa mu je pustila jo; zamišljena je stala pred njim, kakor mrtva podoba: le podnevi bi se bilo vidilo, kako se je tresla; kako je lice kmali zarudelo ji, kmali prebledelo; kako se je čelo pooblačilo ji v nevolji, pa zopet razjasnilo. — „Idi z menoj: v mojem konaku te ne bode tiščalo v noge, tla so pokrite z mehкими pogrinjali, niso tako trde, kakor vaš skalnati svet. Po vaših gorah brije mrzel veter, — ne dolgo, pa se bode vaša zemlja napajala s krvjo; v mojem konaku pa vonjajo arabske dišave, vonja olje iz rože Širaske. V mojem konaku bodeš imela sužnikov; tu pa moraš sama biti pokorna svojim bratom, sama biti povsod, sama prijeti za vsako delo; v mojem konaku pa bodeš le zapovedavala družim rokam; — — tebi pred nogami bodem pa jaz, da ti bodem z obličja bral želje, ter izpolnil jih vselej, še preden bodeš velela. Kaj bi rada več? Ti bodeš hosudarka, žena moja; jaz pa sem pašev ljubljeneč, gospod, zapovedovavec obodski; kmali pa bodem tudi zapovedaval veliki krajini.“

Zdaj je omolknil, še dihal skor ni; tako je poslušal, kaj mu odgovori dekle. Bistro je gledal, kakor da bi bil rad poznal na njenem obličju, kako so jo zadele besede, če so se je prijele ali ne.

Ona pa ni nič pokazala, da bi ji bile Ahmedove besede segle v srce; ampak šepetala je sama za-se: „Ljubljeneč pašev, zapovednik v Obodu, jaz pa njegova žena!“

Čuden smeh se je zazibal ji po obličju, tak da bi se bil po dnevi prestrašil ga Ahmed. Sklonila se je k njemu in boječa djala: „Zadosti je; Ahmed! s teboj pojdem.“

„Alah-Akhbar!“ — razveselil se je aga neznano; „vendar so se enkrat džini vmestili v tvoje srce, meni pa odprle vrata k tvoji milosti, zvezda moja! Idi tedaj idi; poslušaj, kako valčki na reki tiho šepetajo; prijazno te vabijo, ker bi skor radi nesli te in spremili v moj konak, poslušaj!“

Pa kar naenkrat je obstal, pogledal v daljino, kjer so bile poslopja s sadnim drevjem. Napenjal je oči, da bi bil kar najdelj moč vidil; pa ni nič zapazil, samo drevesa; pa slišal je, kako je veter šumel med golimi vejami: „Kaj je bilo to?“ — vprašal je aga sebe in svojo tovaršico, ter boječe majal z glavo.

(Dalje prihodnjič.)

Deželni zbori.

Koroški zbor v Celovcu je sklenil, da za zdaj ne napravi svoje lastne asekuracije zoper ogenj, ker graška družba, ktera obsega Štajarsko, Koroško in Kranjsko, je dobra. — Novi vladni predleg o občinski postavi se je sprejel.

V štajarskem deželnem zboru se je poslanec Carneri pritožil zastran nekakega nepravilnega pobiranja tistega davka v mariborskem okrožju, ki zadeva živež. Poslanec Plankensteiner je povdarjal potrebo tiste postave, ki je naše cesarstvo tako živo potrebuje, da se namreč ustanovijo pravice do voda in vravnajo vodne stavbe (zidanja pri vodah). Avstrija — je rekel — je poljedelska država; da se voda napeljuje in odpeljuje, kakor je zemljiščem treba, mora odločna postava biti. Kar vlada zemljiščem dobrega dá, dá svoji lastni kasi;

zakaj odlašaj tedaj tako dolgo potrebno to postaviti? Poslanec žl. Kaisersfeld je predložil zboru, naj bi skušilo, da se železnica napravi iz Bruka v mesto Steyer; predložene so bile tudi pravila za osnovo deželne posojilnice, pri kateri bojo kmetovavci potrebni denar dobivali.

V deželnem zboru v Pragi je dr. Herbst se krepko poganjal za to, da bi vlada predložila postavo, po kateri naj bi železnice in druge početja na akcije plačevale tam davek od svojih dohodkov, kjer so železnice itd., ker ni pravično, da vseh ta davek se steka na Dunaj, ne pa po toliko v tiste dežele, kolikor imajo svojih dohodkov tu ali tam. — (Ako bi dosegli tako postavo, bi tudi štajarska, kranjska, koroška, primorska dežela in vse druge imele dobiček od tega).

Deželni zbor moravski v Brnu je sprejel občinsko (srenjsko) postavo kakor mu je došla v novem ministerskem predlogu.

Deželni zbor v Ljubljani.

V 3. seji je g. prvosednik naznanil zboru, da mu je c. kr. deželna vlada vsled ministerskega ukaza izročila vprašanje: kaj misli deželni zbor o tem, ali bi taki, ki hočejo v zakon stopiti (se ženiti ali močiti), morali imeti politično dovoljenje za to ali ne, in kako naj bi se v tem vprihodnje ravnalo? Po nasvetu predsednikovem je bil prevdarek o tej zadevi izročen odseku za občinsko postavo.

Na to je poslanec Guttman predsednika poprašal: ali bode na vrsto prišla tista reč, ki se tiče deželne zavarovalnice (asekuracije) zoper ogenj, o čemur je kmetijska družba deželnemu odboru dala gradivo, da bi se o njem posvetoval. Gosp. predsednik je obljubil na to vprašanje odgovor dati.

Potem je bil na vrsti nasvet deželnega odbora: naj bi se osnoval hišni in služni red v naši bolnici (špitalu). Poročevalec je bil dr. Bleiweis. Poslanec Deschmann je predlog izpodbijal, rekši, da ta službeni načrt ne izpolnjuje namena in da se po teh vodilih ne bode dosegel cilj in konec, — da po tem načrtu v bolnici vodja nima nobene oblasti, prvi zdravniki (primarji), katerim je po §. 18 omenjenega načrta viša inšpekcija izročena, pa preveč, — da se tudi premalo pazi, kako in kaj dela oskrbnništvo, da celó babica v porodnišnici, kadar zdravnikov ni tam, ima ondi višo oblast, — da mesečni zbori v bolnici, nekako čudno sestavljeni, ne bojo nikakoršnega prida imeli itd. Zato misli, da celi načrt se mora še enkrat na drobno prevdariti, in nasvetuje poseben odsek petih odbornikov. — Poslanec dr. Zupan se ne ustavlja temu, da se voli odsek, ki še enkrat presodi predlog odborov, al treba se mu zdi govoriti zoper nekatere prečudne opazke Deschmannove; poslanec Deschmann se boji za oblast bolničnega vodja, ker premalo njegovih pravic vidi v tem načrtu; al pomislil ni, da ta hišni red nima biti nadržben napotek (inštrukcija) za posamne opravilstva v bolnici, ampak da obsega le to, kar so poglavne reči, da se v lepem redu izvršuje vse to, kar terja zdravje bolnikov. Vselej bojo vodja in zdravniki v bolnici; po volji vsacega prihodnjega se nikakor ne more predelovati hišni red. Poslanec Deschmann se spodtikuje posebno nad zbornimi mesečnimi sejami, češ, da utegnejo delati razpor; dr. Zupan zagotavlja, da le razpore poravnujejo, in dalje razjasnuje obseg opravilstva primarjev itd. Kar se tiče §. 73, ki govori o tem, da primarji morejo prednici usmiljenih sester nasvetovati, da se strežnik ali strežnica izpusti iz službe, ako nista za to pripravna ali pa nevbogljiva, je to čisto naravno, ker po pogodbi z usmiljenimi sestrami

gré le njim pravica udinjevati jih ali iz službe devati; tedaj primarji o tem le usmiljenim sestram predlagati morejo, kar oni za potrebno spoznajo. Dr. Zupan je sklenil temeljiti svoj govor s tem, da se je ustavil mnenju Deschmanovemu, po katerem naj bi bil deželni odbor se porazumil z vodstvom bôlnice in treba bi potem ne bilo deželnemu zboru predlagati; deželnemu odboru je vodstvo bôlnice podložno, tedaj ga more le zaslišati, ne pa se ž njim porazumevati. — Za dr. Zupanom poprime še dr. Bleiweis besedo in razlaga ob kratkem zgodovino predloženega načrta hišnega reda, povdarja važnost mesečnih séj, ker le iz zapisnikov teh séj izvé deželni odbor vse, in že marsikaj je tako poravnal, da je bolnica naša v prav dobrem redu, da se pritožbe, večkrat slišane, ne slišijo več, in če se slišijo, nimajo pravega temelja. *) Brez mesečnih séj in da bi ne izvedil, kaj se je v njih obravnavalo, ne more deželni odbor oskrbovati bôlnice. Dalje je dr. Bleiweis pretresal ugovore Deschmann-ove zastran vodja, primarjev, sekundarjev, babice, oskrbnika, od ktereга celó terja, da bi vedil, kdaj je slama v slamnici za nič! itd. Hišni red, ki ga je deželni odbor izročil zboru, se opira na dobro prevdarjeni predlog v bolnišničnih zadevah po večletnih, tukajšnjih in vnanjih skušnjah izvedenih zdravnikov; vodilo deželnega zbora pri ustanovitvi hišnega reda edino to je bilo, da so bolniki dobro oskrbljeni v vseh rečéh; kar je starega dobrega bilo, vse se je obdržalo, dodalo se to, kar terjajo potrebe novega časa in novih razmér. Naj se tedaj voli odsek, ki iznova pretresa hišni red; al pomniti moramo, da čas, ki nam ga narod plačuje, je drag in da bi škoda bilo, ako bi se s tem kratil drugim važnejšim obravnavam. — Po Deschmannovem predlogu je bil voljen potem odsek; izvoljeni so bili Mulej, Deschmann, Bleiweis, Skedl in Guttman.

Zdaj je dr. Bleiweis dalje poročeval v imenu deželnega odbora: 1) naj potrebno pohiše kupi za sobo, kjer se kirurške operacije opravljajo; stroški so prevdarjeni na 67 gold. 50 kr.; 2) naj se kupi kirurško orožje za 382 gold. 45 kr., ki ga bôlnica celó nima in so ji ga morali posojevati zdravniki; 3) za vzdržanje patologične muzeje naj se za leto dovoli 50 gold.; 4) služabnik v bolnišni pisarnici naj je tudi strežaj pri raztelesovanju umrlih in se mu za vsako raztelesenje plača 40 kraje. Vsi predlogi so bili potrjeni, le 3. ne.

V 4. seji 9. dan t. m. je deželni zbor nasvetoval, da bi se v bolnici ljubljanski napravile štiri posebne sobe tistim bolnikom, ki radi plačajo, da jim ni treba ležati med drugimi bolniki. — Poročevalec dr. Bleiweis je rekel, da je ljubljanska bôlnica do zdaj imela samo take sobe, v katerih so družno ležali vsi bolniki, a posebnih sob bolnikom boljšega ali premožnejšega stanú da ni bilo; zdaj pa, ko se je prezidavalo poslopje, da so se napravile štiri take sobe, in sicer dve sobi prve vrste, dve pa druge vrste; zdaj pa da je še treba tem sobam dati potrebne orodja. Ko je nek bolnik želel take posebne sobe, bilo je silno potrebno, da se je vsaj tej precej dalo orodje, in sklenil je deželni odbor, da pozneje poprosi, naj bi to potrdila slavna zbornica. Za to orodje se je izdalo 191 gld. 70 kr.; zdaj pa je še orodje treba enej sobi prve vrste, za kar se bode zopet moralo plačati 191 gold. 70 kr., in dvema sobama druge vrste po 120 gold. avstr. vr. za vsako. Zatoraj svetuje deželni odbor: 1) naj zbornica odobri, da se je 191 gld. 70 kr. vzelo iz bolniške blagajnice (kase) za orodje prve sobe;

2) naj bi se dalo še za 191 gold. 70 kr. orodja druge sobi prve vrste, in dvema sobama druge vrste vsakej za 120 gold. iz bolniške blagajnice; 3) naj bode moral bolnik v sobi prve vrste za vso postrežbo plačevati po 1 gold. 50 kr. na dan, v sobah druge vrste pak po 1 gold. nov. dn. — Poslanec Deschmann je vprašal, je li res treba taci posebnih sob in ali bi ne zadoštovale saj dve? Dr. Bleiweis je dokazal, da so potrebne, kajti do zdaj so ptuji bolniki morali ostajati po gostilnicah, ker bôlnica ni imela taci prostorov, pa tudi domači, ki domá nimajo dostojne postrežbe, si niso mogli pomagati. Glavne mesta po vsem svetu imajo v bolnicah take posebne sobe, a tudi Ljubljana je glavno mesto. — Na to zbor potrdi odborov nasvet.

Potem je prišlo na vrsto: naj bi zbor potrdil tistih 4000 gld., ktere je deželni odbor za leto 1863 dodatno dovolil za stroške tisti c. kr. komisij, ki imajo z dovrševanjem zemljišne odveze opraviti. Poročevalec je bil dr. Zupan. Poslanec Krommer je menil, da tega ni mogoče kratiti, samo da je naročiti deželnemu odboru, naj bi se po sedaj bolj ogibal stroškov. Poslanec Mulley je s krepko besedo povdarjal, da bi se moralo o tem bolj varčno ravnati ter je živo željo izrekel, naj bi te komisije hitreje bile v svojih opravilih, da bode enkrat konec tega dela. Naposled je dostavil da nasveta: 1) naj bi dotična deželna komisija vsaka dva meseca na drobno oznanila, kaj je opravila v tem poslu; 2) naj bi se na svetlo dajal vsako leto natank spisan račun, kateri bi kazal, kako se je pri tej reči gospodarilo z novci (denarji), kajti dežela ima pravico izvesti, kako se obrača ta denar. — Vladni komisar, deželni svetovalec dr. Schöppl, razlaga potem, da se delo ne more pospešiti, ker izvedencev manjka, in stroški se nikakor ne morejo zmanjšati, ako nečemo, da bi zemljišča ne bile za tega delj pozneje osvobodjene, česar pa nikakor ni želeti, ker še le po tej osvoboditvi si naša dežela zopet opomore. Naposled je obveljal nasvet deželnega odbora. — Za tem je deželni odbor svetoval: naj slavna zbornica odobri, da je c. k. okrajnemu adjunkt g. Rajmundu Hočevarju dovoljenih 300 gold. trdnega priboljška iz blagajnice zemljiške osvoboditve in sicer od 1. junija 1863. leta do tistega časa, dokler bode imel delo samo s poslom zemljiške osvoboditve. Poročevalec je bil zopet gospod dr. Zupan. Gosp. Krommer je govoril, da se to dovoli, a stvar naj bi se popravila tako-le: „dovoljeno mu je, samo da ne bode mogel iskati nikakoršnega priboljška več“, ker sicer bi se potem še več uradnikov lahko poganjalo za tako priklado. Odobren je bil nasvet deželnega odbora s popravo, ki jo je poslanec Krommer nasvetoval.

Po tej stvari je žl. Strahl podpiral predlog, ki ga je unidan s 20 družniki zboru izročil. Žl. Strahl je povdarjal živo potrebo, da cestno gospodarstvo dežela v svoje roke dobí, in da ne kaže, spodtikati se nad tistimi malimi premembami, ki jih ministerstvo hoče. — Bila je ta stvar potem zarad cestne postave zopet na presojevanje dana tistemu odboru, kateri ga je uže lani pretresal. — Peta reč je bila: dovršeni račun o blagajnici zemljiške osvoboditve za 1862. leto. Poročevalec dr. Zupan je rekel, naj bi se to prepustilo novčnemu (dnarstvenemu) odboru na presojevanje, kar je tudi zbor potrdil.

Naposled je poročal g. Ambrož, da občina Bela Peč (Weissenfels) za svoje domače potrebe želi na dve leti doklade si napraviti po 100 odstotkov, česar deželni odbor ne ovira, samo da bi se ta doklada smel pobirati le od neposrednih davkov, in da občina Trata hoče 1864. leta za 35 odstotkov napraviti doklade, ker je za

*) „Danica“ bode menda potem popravila, kar je v poslednjem listu o tej zadevi rekla. Vred.

učilnico potreba novcev, čemur se deželni odbor zopet ne ustavlja. Zbor odobri oba nasveta.

V 5. seji 11. dan t. m., ko je bilo sklenjeno, da se po nasvetu deželnega zbora (poročal je žl. Strahl) od 1. januarja t. l. iz stanovne blagajnice vratarju deželne hiše daje po 50 gld. na leto priboljška do tistega časa, ko bi začel dobivati penzijo, je v imenu deželnega odbora govoril poročevalec dr. Zupan, da bi zbornica potrdila, kar je v bolnici ljubljanski odbor dal popraviti in prizidati čez to, v kar je bil v lanskem zboru pooblasten. Moral bi sicer deželni odbor zbornici že podati račun tega zidanja, kar se pa zdaj ni moglo še zgoditi, pa se bo zgodilo natanko, ko bode vse delo pri kraju. Potreba silna je bila, da se je ob enem, ko se je novo zidanje začelo, naredilo in prenaredilo saj najpotrebniše in zdaj ob enem tudi najcenejše, čeravno to še ni vse in še marsikaj drugega je potrebno, ker menda že 15 let in še več se dalajo že prevdarki in priprave, al storilo se ni nič. Za tega del je deželni odbor lotil se predelovanja, kolikor se je prepotrebne kazalo, in prevzel je o tem odgovornost, ter predlaga zboru, naj odobri: „1) da se je prizidalo 2. nadstropje na severni strani za 2930 gld.; 2) da se je prenaredilo hodišče ob tistem oddelku, v katerem so spólovni bolniki, in da so se naredile 3 sobe sekundarjem (zdravnikom druge vrste), ki zdaj v bolnici stanujejo, da je saj eden bolnikom zmiraj na pomoč, vse vkup za 2344 gld. 5 kr.; 3) da se je napravila Meissnerjevo-Poduškina kurjava za 3108 gld., po kateri se slabi zrak v bolnišnicah čisti brez odpiranja okenj in vrat; 4) da se deželnemu odboru naroči, naj o vseh le-teh popravah prihodnji zbornici podá na drobno spisan račun, z računom o stroških za prizidek drugega nadstropja.“ — Viharni pomenki so se zdaj začeli. Nasprotvali so predlogu deželnega odbora poslanci: Guttman, Brolich, Krommer, Deschmann, rekši, da načrt stroškov in pooblastenje od deželnega zbora bi bilo imelo prvo biti, — da stvar ni bila tako nujna, ker lani ni odbor o tem govoril, ko se je dovolilo 13.601 gold. za zidanje drugega nadstropja, — da nova kurjava še ni tako gotovo dobra, da ni nič manj merličev zdaj v bolnišnici, — da nova kurjava dvakrat več drv potrebuje in tako je šlo poredoma naprej, kakor da bi bil deželni zbor na vrat na nos brez resnega prevdarka naredil nepotrebnih reči. Dr. Bleiweis in dr. Zupan sta zagovarjala s prepričavnimi dokazi, da je neobhodna potreba bila, kar je deželni zbor kot dober gospodar ob enem storil, ko se je začelo prezidovanje v bolnišnici, in da je cenejše storil. Edino, kar se mu more ugovarjati, je to, da ni imel pooblastenja za te dela, ki so bile več storjene; ako je za to odgovornost na-se vzel, je moral toliko bolj prepričan biti neodložljive potrebe*), in dr. Zupan je pritožil se zoper §. 7 odborovega napotka, ki mejí oblast njegovo tako, da mora prav potrebne dela odlašati celó leto in dan, ako zbora večkrat ni kot enkrat v letu. On in dr. Bleiweis sta odbijala ugovore nasprotne, uni od gospodarske, ta od zdravniške strani; dokazala sta, da silna potreba, zdravje bolnikov in dobiček deželnega zaklada so bili trojni priganjavci, da je odbor prestopil meje pooblastitve; dr. Bleiweis je s številkami dokazal veliko korist nove kurjave, in prepiha bolnišnice (ventilacije) za zdravje bolnikov, dr. Zupan pa, da

je cenejša od prejšnje, ako se le kuri s suhimi drvi itd. Konec pravde je bil, da je zbor z večino glasov potrdil naprave deželnega odbora v bolnici s premembo, ki jo je nasvetoval poslanec Krommer in se ji tudi deželni odbor ni zoperstavljal, ker je le računaska premena, da se odbije tistih 767 gold., ki so zapopadeni že v lani dovoljenem znesku.

Odlomek iz „Romeo in Julija.“

Poslovenil J. Z. *)

Drugi čin, drugi nastop.

(Kapuletov vrt.)

Romeo nastopi.

Rom. Smeji se ranam, kdor jih ni počutil.

(Julija se prikaže zgor pri oknu.)

Al glej! skoz okno luč se tam prikaže!

Izhod je to, in Julija je solnce!

Vzdiguj se, milo solnce! Vmori luno,

Ki v blede že zavidnosti propada,

Ker jako jo v lepoti prekosiš:

Ne služi ji, ki blede in zeleno

Vestalsko oblačilo vedno nosi,

Obleko abotno. Odvrzi jo! —

Ah gospodična je, ljubezen moja!

O, ko bi vedla ona, da je to! —

Zdaj govori, — besede ne, — al kaj?

Okó le marnova, — odgovor dam.

Predrzen sem, ne k meni govori:

Dve zvezdici, najzaljši na nebesu

Odplavajé prosili ste očesa,

Naj svetijo, dokler se vrnite.

Ko b'le bi tam očesa, tukaj zvezdi,

Ju osramotila svetlost bi lica,

Kot solnce lučnico; le zarjo milo

Oko bi njeno iz višave vtilo,

Strmé ptič ptiča s petjem bi zbudil,

Mislé, da noč je svitli dan zakril.

Glej, kot z roko zdaj lice si podpré!

O, če bi bil te roke rokavica,

In čutil lica!

Julija. Ah!

Rom. Zdaj govori!

Govori dalje, sladki angelj moj!

Ker veličastno mi to noč bleščiš,

Kot krilat posel iz višin nebeških

Umrjočemu, ki kviško svoj pogled,

Strmé nasproti mu povzdigne in

Opazi, kot skoz lene zdaj oblake

Odtod vesla po zračnem polokrožji.

Jul. O Romeo, zakaj li Romeo?!

Odreci rodu se, odvrzi ime;

Če ne, prisezi večno mi ljubezen

In dalje nisem Kapuletova.

Rom. (pri sebi.) Al bi poslušal še, al govoril?

Jul. Le ime tvoje mi sovražno je;

Ti sam si, le ti sam, ne Montagi.

Kaj Montagi je? Roka, noga ne,

Ne rama, lice ne, al drugi del,

Od bitja tvojega. — Spremeni ime!

Kaj je za ime? — Kar se roža zove,

Diši sladko, kak' koli bi se zvala.

Tud' Romeju, če Romeo ne bil bi,

Ostala vrednost bi, ki jo ima.

Imenu, kterege ti ni potreba,

Se odpovej in moje celo bitje

Si nadomesti!

Rom. Sveta mi beseda!

O ljubi me, in spet se dam krstiti;

Odzdaj zavržem ime Romeo.

Jul. Kdo si ti, ki zaviti u temno noč

Poslušal si moj samogovor?

*) Neodložljivo potrebo vsega, kar je deželni odbor v bolnici ljubljanski že dodelal in kar je še storiti treba, dokazuje izvedeni zdravnik dr. Gauster v „Laib. Zeitg.“ V preteklih letih je veliko komisij bilo v bolnici, al ostalo je vse le — na papirji. Zdaj pa ni odloga več. Taka je tudi z našim šolskim poslopjem; tako dolgo je se komisijenovalo, da je šola popolnoma podrtija.

*) Na posebno željo g. J. V. Zadavrškega natisnemo za pokušnjo ta odlomek iz zabavnika „Lade“, ki se tiska v Mariboru, in dodamo še prošnjo njegovo, naj bi mu gospodje, ki so nabirali naročnike „Ladi“, imena njih skoraj poslali.